

Opvækst på Staunholt

Poul Harding Rasmussen, født 1938 på gården Staunholt, Øster Hornum Trant, har i 2008 skrevet sine erindringer. Her fortæller han om sin opvækst. Fortællingen er let bearbejdet og forkortet af Niels Nørgaard Nielsen.



Staunholt i slutningen af 1940'erne

Klokken ti om formiddagen 8. maj 1937 blev jeg født på gården "Staunholt" på Øster Hornum Trant. Gården blev købt, da far og mor blev gift 14. november 1933, i øvrigt på fars 22 års fødselsdag. Mor havde han truffet, da han tjente på Fyn i nabolaget til hendes hjem. Han tjente flere steder derovre og var også på Ollerup Gymnastikhøjskole en vinter. Mor havde haft et ophold på Ry Husholdningsskole. Det var sikkert en god ting for unge piger, før de blev gift. Mor var i hvert fald en dygtig husmor.

Jeg havde en traumatisk oplevelse, da jeg var omkring to et halvt år gammel. Da faldt jeg og brækkede et lårben. Jeg lå på Aalborg Amtssygehus, som det hed dengang, med benet hejset op i en krog. Der lå jeg i mange uger og uden besøg. Der var ikke adgang for besøgende på børnestuerne; så ville de bare græde og med hjem. Det var så længe, at far og mor var fuldstændig glemte, og jeg græd, da jeg endelig skulle hjem. Jeg ville ikke med den fremmede dame, altså mor. Det hjalp dog lidt, da vi kom hjem. Jeg kendte mors hængede gardiner og hendes kaffekande, men ellers skulle jeg lære forældrene at kende igen samt lære at gå på ny. Det var året, hvor der blev bygget en ny kostald, 1939. Jeg husker, hvordan mor gik rundt i hegnet til køerne for at malke dem. Jeg har også erindringsglimt af håndværkerne på taget og nogen, der lavede skillerum og båse, så det må have været sidst på året, jeg faldt.



Poul og Niels Jørgen leger

Min storebror Niels Jørgen var født tre år før mig, 11. juli 1934, så han var jo både større og klogere end mig. Der er nogle billeder, hvor vi leger i en sanddyng, og hvor han kører med mig i en hjemmebygget trækvogn. Jeg husker også, at far havde lavet en slags kravlegård, som var beklædt med sække. Den tog de så med ud i marken, for eksempel når de var i roerne. Der kunne vi så sidde lunt og lege. Ellers er det lidt sparsomme glimt, jeg har af de første par år. De havde en karl de første år. Jeg husker bedst Kresten. Han begyndte lige efter sin konfirmation og var der de næste tre år, så

vidt jeg kan huske. Han og Niels Jørgen kunne godt finde på at drille mig, og jeg var god til at vræle - Kresten sagde bræle. Dit bette brælhoved, sagde han ofte.

Far og Kresten snedkererede en del. De kunne få meget ud af gulvbrædder og hegnspæle, så som havebænke, et bord til karlekammeret med en skuffe, som var en gammel bradepande, og en bæk til køkkenet med magasin til vores legetøj. Dengang gik man ikke og købte alting. Der var måske heller ikke så mange ting at købe, og pengene var små. Vi havde selvfølgelig høns, som vi selv startede op som små kyllinger. Der blev jo altid en del kokkyllinger til at

slagte, og kyllingesteg var jo altid godt. Det hændte også, at der pludselig kom en skrukhøne gående med nogle kyllinger, som en høne havde lagt et skjult sted. Når en høne begyndte med at skrukke, så blev hun slagtet eller lagt på nogle ande- eller gåseæg, som vi kunne købe andre steder. Hønseæggene samlede vi i en æggekasse fra Brugsen, og når den engang var fyldt, tog vi den med derned, hvor de så afregnede med brugsbogen. Æggene skulle helst kunne betale for varerne. I bogen noterede vi, hvad vi ønskede og sendte den med mælkekusken. Så kom han senere tilbage med varerne. Der var også en købmand på Tranten, hvor vi handlede rigtig meget.



Handlende med varerne i en kasse på vognen

Dengang var der mange kræmmere, der solgte både snørebånd, skosvæerte, sikkerhedsnåle og så videre. Man forstår ikke, at der var penge i det. Sortbørshandel med rationeringsmærker foregik også. Og ikke mindst uldkræmmere kom jævnligt med undertøj af ren interlok, husker jeg, de pralede med. Bageren i Øster Hornum eller ”Hunum”, som vi altid sagde, kørte brødtur med heste og en fin bagervogn hver uge. Slagteren ligeledes. Hans vogn var hvid, mens bagerens var gul. Bageren kunne af og til finde på at give os børn en 5-øres kage hver, dem vi

kalder jødekager. Der foruden kom fiskemanden med en lignende vogn og solgte fisk. Det blev tit til sild. Jeg har en mistanke om, at det var billigst. Vi børn var nu ikke så glade for de skide sildeben.

Menuen var altid to retter mad. Foruden kartofler var der sødsuppe, tullevælling, grød eller suppe af en art. Det værste for mig var, når mor fandt på hvidkålssuppe eller endnu værre grønkålssuppe. Men tit stod den nu også på pandekager med sirup eller æbleskiver, og det var gulf. Aftensmaden var altid middagsrester, kartofler skåret i stykker i sovsen. Det skulle jo mætte noget. Det var hårdt arbejde dengang, og der var ikke så meget pålæg. Smørelse var fedt og mejerismør, som vi fik i kilopakker med mælkekusken. Der var ingen margarine under krigen. Stegefedtet fik vi, når vi fik stegt flæsk, så den ret fik vi meget tit.

Mor var også rigtig god til at bage, og det var i brændekomfur dengang. Ikke noget med grader og temperaturvælger. Det var sjældent at få købebrød. Kun rugbrød fik vi fra bageren. For det meste var vi selvforsynende med alt, selv om det har været besværligt uden fryser og køleskab. Alting var også rationeret. Der var mærker for snart alt. Vi lavede selv hvedemel og kartoffelmel, selv om det var ulovligt. Der blev også lavet sirup af sukkerroer; det skulle drøje lidt på sukkeret. Når vi fik havregrød eller byggrød, var det ikke med smørhul, men sirup. Kaffe var erstatning. Det var Richs eller Danmarks, det hed. Der foruden prøvede man at riste rugkerner og male dem. Ja, opfindsomheden var stor.

Med mellemrum blev der slagtet gris. Det foregik jo hjemme. Grisen skreg, men der var ingen vej udenom. Vi syntes godt nok, det var synd, men vi så dog troligt på, at den fik en kniv i halsen, og blodet pølede ud. Det blev samlet i en spand til blodpølse, som vi godt kunne lide. Dagen efter, når grisen var kold, var der masser at lave med udskæring og tilberedning. Der blev lavet medister, stegt frikadeller og lavet sylte. Alt skulle færdiglaves, på glas og henkoges. Flæsk kom dog i saltkar, og en stor skinke blev sendt til rygning. Det var jo godt pålæg

foruden leverpostej og rullepølse. det var to fulde dage med at få det hele til side, men der blev også smovset i den tid. Vi fik blandt andet fedtegrever; det var, hvad der blev tilbage, når fedtflommerne var blevet smeltet, og så ved jeg ikke mere, men det var godt. Vi fik også kogte grisetæer med sirup og eddike. Det blev lavet som sød-sur sovs. Det var rigtig godt.

Otine og Signe blev også betænkt med noget gris, når vi havde slagtet. Otine var hende, de havde købt gården af, da hun var blevet enke. Signe var hendes ugifte søster. De boede sammen i mange år forskellige steder i Øster Hornum. Tit i dårlige lejligheder. Det var ofte kun loftsværelser, og køkkenet kun med en primus. De to trådte tit til, når der var brug for det. Blandt andet som husholdere, når vi fik flere børn og til hovedrengøring og tapetsering hvert forår. Det var påkrævet, for der var klamt og fugtigt i et kampestensstuehus, hvor fugt og mug ødelagde tapetet om vinteren.



Vindmotoren stod i gården

Vi havde en stor vindmotor til trækraft for kværn og tærskemaskine. Den kunne også pumpe vand op af brønden. Når det var vindstille, skulle der så pumpes med håndkraft. Der var en stor muret vandbeholder til at fylde i lige ved brønden og et vandtrug til kreaturer og heste. Om vinteren var det ganske besværligt, når vand og pumpe frøs. Så blev der kogt en kedel vand, der blev hældt i pumpen, før den kunne give vand. Far havde lavet det sådan, at vandet kunne pumpes i et rør direkte ind i krybberne til køerne. Hestene blev vandet med spand. Inde i køkkenet havde vi en spand vand stående på et treben med en vandøse til husholdning. Når vi var tørstige, gik vi bare hen og drak af vandøsen. Det gjorde vi alle sammen, ingen fine fornemmelser. Opvaskevandet skulle bæres ud igen, da der ikke var nogen vask i køkkenbordet. Det fik vi dog senere, da snedkeren i Øster Hornum lavede et nyt køkkenbord. I det kom der så en støbejernsvask. Der var så slået zink på bordet rundt om vasken, for bordet var en almindelig fyrretræsplade, som man ferniserede.

Til stor ængstelse for vores forældre var vi drenge flinke til at klatre i vindmotoren. Når den kørte, kunne vi køre med rundt ved at stå på et kamhjul og holde fast i akselen. Måske lidt farligt, men det tænkte vi da ikke på. Ellers handlede det om, hvem der turde klatre højest. Vindmotoren stod lige op ad kohuset, så taget blev også flittigt benyttet. Det var bølgeeternit, så vi kunne fint glide dernedad, når vi sad på hug og så styrede farten med fødderne i rillerne. Der blev så et par lyse striber i taget på mange år efter.

Når man så rundt i landskabet, var der mange vindmotorer og vindroser, som var en krans med vindblade. Nogle gårde havde petroleumsmotor til trækraft; de kunne høres milevidt omkring. Et enkelt sted havde de hestegang; en stjert var forbundet til tandhjul og aksler, som så gik ind i laden til tærskværket. Alle havde også deres egen vandbrønd, kjålen, som vi sagde. Jeg tænker dog på, om vandet nu var så rent. Der kunne vist let løbe overfladevand i brøndene. Brøndene skulle somme tider renses op for slam. Det blev far, der gjorde det. Også for vore naboer. Han var vist den eneste, der turde krybe ned i dybet. Først i 1940'erne fik vi indlagt el og kraft. Ellers havde det været petroleumslamper, petromax og primus. Der gik en elektriker i lang tid for at trække kabler og lave lampesteder. Det var stor underholdning for os. Mange ting blev en del lettere nu. Vi fik en løs motor til kværn og tærskværket og ajle-pumpen ikke mindst, som også før havde været med håndkraft.

Far var en overgang snefoged. Det vil sige, at han skulle skaffe mandskab til at rydde vejene for sne med skovl og håndkraft. Sneplove var vist endnu ikke opfundet, men der var heller

ikke megen bilkørsel under krigen. Der kunne ikke købes benzin. Vognmænd og rutebiler kørte med generator, en slags kakkelovn, som de måtte ud at fyre i en gang imellem. Den lavede så den drivgas, vognen kørte på. Ellers var det hestevogn og cykel, når vi skulle i byen. Jeg kan endnu huske, at der var sat en sadel på stangen på fars cykel, som jeg sad på, og Niels Jørgen sad på bagagebæreren ud ad den hullede grusvej. De fleste veje var dengang grusveje. Der var så ansat en vejmand til at jævne huller, når det blev for slemt, så der lå altid grus og sanddynger med mellemrum langs vejene.

Det var 2. februar 1942, der blev født en lillebror til os. Vi vågnede ud på natten ved at mor jamrede sig meget. Vi var noget utrygge, men far kom ind til os og sagde, at mor var meget syg, og at vi bare skulle lægge os til at sove, så bliver det nok snart bedre. Om morgenen var der så en ny dreng, men han var vist lidt vanskabt med rygmærvsbrok og vand i hovedet. Pastor Kiilerich blev tilkaldt til hjemmedåb i soveværelset. Servanteskålen var dåbsfad, og drenge blev døbt Kaj. Efter en tid kom han på sygehuset, hvor han døde 13. marts. Jeg husker, da far kom hjem med den lille kiste. Den blev stillet på spisebordet i den pæne stue med flaget som dug. Der kom også nogle mennesker og sang ham ud. Man kørte i hestevogn og jumbe til Suldrup Kirke, hvor han blev begravet. Jeg var ikke med, men Niels Jørgen var. Jeg skulle blive hjemme med Signe, som lavede kaffe til de kom tilbage, og så talte vi ikke mere om den ting. Mor har dog altid ment, at det skyldtes en slem forskrækkelse under graviditeten, at det gik galt. Det var nabogården, der brændte ved lynnedslag under et tordenvejr. Jeg kan godt huske, at mor var meget bange, og vi sad ude i kostalden. Hun turde ikke være inde i det gamle stråtekte stuehus. Far var selvfølgelig til ildebrand. Det var også slemt for dem. Alt brændte. De havde kun de gamle laser, som de kom hjem fra mosen i. Det var Kristian Kroghs gård, som brændte.

Hvert år var vi til dyrskue i Skalborg. Far cyklede meget tidligt for at få lodnumre. Det var vist meget vigtigt. Der var store præmier, ja engang var det biler. Mor og os drenge kom med rutebil senere på dagen. Jeg syntes, der var rigtig meget at se på dengang, ikke mindst gøgl i stor stil. Senere var vi med bus ind til sygehuset, hvor der var cirkus i sandgraven ved siden af. Det var vist altid Cirkus Miehe. Samtidig var vi engang også inde på Aalborghus Slot for at besøge faster Ninne, som tjente der hos amtmanden. Far havde engang været i Aalborg på cykel og havde købt en ny kasket, som da så helt fin ud. Der var så bare det, at det blæste meget, ja så meget at toppen var forsvundet lidt efter lidt, uden at han havde opdaget det. Mor grinede meget, da han stolt tog den af for at vise hende den. Den var lavet af sammenpresset kohår og papir.



Søstre Else og Anna

Den 20. april 1944 kom der en lillesøster Anna, og den 14. september 1945 endnu en søster, Else, vistnok lidt hurtigt og før jordemoderen nåede at komme. Jeg blev sendt over til naboen efter bækkenet, som de havde lånt til en fødsel der. De grinede, for jeg kom jo løbende og sagde, at jeg skulle have potten i en fart. Ellers havde vi vel ingen mening om det at få lillesøstre. Vi syntes vel, det var spændende og fint nok, men tit ubelejligt, når vi legede godt, og de så begyndte at vræle. Så skulle vi jo køre og vugge dem til de sov. Det tog ofte alt for lang tid, syntes vi, og det ærgrede os. De huskes nok bedst som noget småkravl, som man jo ikke kunne lege med. På det tidspunkt var vi brødre otte og elleve år gamle. Da de blev større, gjorde mor megen stads ud af dem. De blev altid klædt ens i tøj og lignede tvillinger. De fik efterhånden også samme størrelse. Når vi skulle i byen, blev de altid krøllet med krøllejern og fik sløjfer i

håret, så de struttede af pænhed. En sypige, Henriette, en ældre dame, rejste rundt og syede for folk og blev der så i mange dage på kost og logi. Hun fik sikkert ikke mange penge for det, men havde så et aktivt otium og var sikkert glad og tilfreds. Der var altid en masse at sy. Kjoler til mor og pigerne, bukser til os. Ting blev syet om flere gange, for det var ikke til at få stof og tøj under krigen.

Hvert forår, når markarbejdet var ovre, og inden der skulle tyndes roer, så skulle mine forældre ned i mosen og grave tørv. Det var jo vinterens brændsel. Det kunne dog strækkes med køb af kul eller koks, hvis vinteren blev for lang. Jeg har få gange været med nede i Sørup Mose. Alle gårde havde vist et lod i mosen dengang. Jeg husker med gru engang, vi skulle køre tørv i land, som det hed, at far ville køre over et sted, der så pænt fladt ud, men uha. Heste og vogn sank i til nav og mave. Det så træls ud, og nogen folk var så flinke at sige: ”Der kommer du aldrig fra”. Hestene blev spændt fra, og ved hjælp af andre heste og reb og brædder fik de sig moslet op. Vognen blev skilt ad og stump for stump bragt i land. Det blev en lang forestilling, men alt gik dog godt til sidst.



Skolen til venstre og lærerboligen til højre

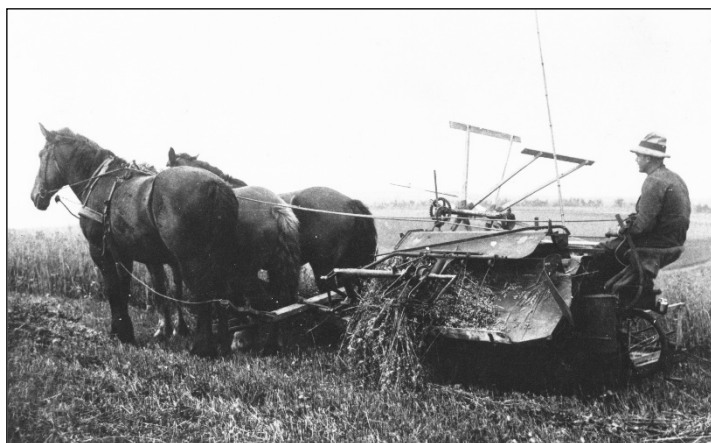
I foråret 1944 skulle jeg begynde i skolen. Det var jeg nu ikke så begejstret for, men det var jeg sikkert ikke ene om. Det var ikke lykkedes for mig at få lært at cykle. Niels Jørgen kunne, men han måtte så pænt gå med mig derned. Der var tre kilometer, så det var da et stykke. Flere længere ude på Tran-ten gik nu også. Især om vinteren var det nødvendigt. Dengang var der meget sne i kæmpe driver, så vi gik over marker, hvor der var mindst. Det med at lære at cykle

var heller ikke nemt. Det var en damecykel, hvor sadlen var skruet ned ad stangen. Det var ikke let at lære at cykle på en stor cykel, og sadlen var meget hård og af stiv læder, så jeg fik ondt i enden, og det grinede man meget af. Da de så endelig syntes, at nu kunne jeg godt cykle i skole, var jeg stolt og ville vise de andre i skolen, hvordan jeg rigtig kunne cykle. Jeg trådte godt i pedalerne og kunne så ikke rigtig dreje, men fortsatte over gaden og fortov ind i et hus til stor moro for de andre. På vejen videre hjem kørte jeg ind i en stak sneskærme og eksede hjulet, så cyklen nærmest måtte bæres hjem. Så fik jeg lov at gå igen, indtil jeg havde øvet noget mere. Det med sneskærme var noget, der var over hele landet, et stykke inde på markerne. De blev sat op hver vinter for at fange det meste af sneen før det lagde sig på vejen. Om foråret blev de så lagt i stakke langs vejene.

Vores førstelærerpar hed Dagmar og Hans Christian Thuesen. Ham havde vi hele skoletiden. Den anden klasse havde meget skiftende lærere og vikarer. Sytten i alt mens jeg gik der. Thuesen var samtidig kirkesanger, degn. Vores sommerudflugter med skolen var aldrig det helt vilde. Det første år blev vi kørt i lastbil til Sebbesund, engang til Aalborg og ellers Nibe. En gang til Egholm og en gang til Sæby. Det sidste år dog til København. Her skulle vi se Daells Varehus, som jo var enestående dengang. Det var kendt over hele landet, for de sendte katalog ud, som man så bestilte varer efter. Her blev vi trakteret med kaffe oppe på taget.

I foråret 1945 kom der nogen og tog skolen, vist nok til flygtninge. Vi blev flyttet ned i præstegården, men det varede ikke så længe, for så kom 4. maj og friheden. Da vi hørte frihedsbudskabet i radioen, cyklede mor over til naboen for at fortælle den gode nyhed, for de havde

ikke radio. Det var der ikke mange, der havde dengang. Næste formiddag sled far med at få en ny flagstang sat op. Der skulle flages. I skolen sang vi frihedssangen "En vinter lang og mørk og hård, på fem forbandede år". Den blev sunget meget det år.



Høst med selvbinder - her på Hæsumgård

Vi drenge blev involveret i arbejdet overalt, så snart vi kunne være lidt behjælpelige. Det var helt naturligt, vi skulle da ikke bare lege. Vores skole skulle dog først og fremmest passes. I høsttiden var der meget at lave. Far kørte selvbinderen, mor og os drenge satte negene sammen i råger. Når det så var passende tørt, skulle det køres i laden og gulves, hvilket vil sige at de skulle lægges i lag til toppen af laden. Der var en, der stod i læsset og forkede negene op, en der tog fra og endelig en, der

lagde dem på plads. Når hele høsten var i hus, så fik vi "korn-i-husnætter", som regel æbleskiver. Det kunne tit være vanskeligt at få høsten tørt i hus. Det var alfa og omega, ellers brændte kornet sammen og var ubrugeligt.

Når kartoflerne skulle op, kørte far med en kartoffeloptager, kaldet en roulette, og så lå vi to og to på knæene med en kurv imellem os samlede kartoflerne deri. Der blev lavet nogle kulesteder, hvor de blev samlet i. Det var nu hårdt arbejde, men i mange år gik vi sammen med naboerne og hjalp hinanden. Det var også lidt hyggeligt, når konen, hvor vi var, kom ud i marken med kaffe og kage. Der var altid halm at sidde i, for kulerne skulle jo dækkes til natten, for på den tid af året kunne der jo komme frost. Udover det var Niels Jørgen og jeg et år hos andre i kartoflerne for at tjene vores egne penge: Ti kroner for en hel dag. Men jeg kunne så købe et armbåndsur, som jeg ønskede mig, og det var jeg da meget stolt af. Senere på året var det roerne, der skulle samles i en kule. Vi havde en roeoptager, det vil sige de blev væltet to rækker sammen, og så kørte vi med en vogn mellem rækkerne og læssede med greb eller fork fra begge sider. Herefter kom efterårspløjningen. Fure på fure med en enkelt plov. En langsommelig proces, som jeg ikke slap for, da jeg blev ældre. Forårsarbejdet var ikke lettere: Gå dagevis efter en harve. Det var trættende, især med en ni tands fjederharve i en skrågang.



Brugsen i Øster Hornum

Øster Hornum var dengang helt anderledes end i dag. Der var fem gårde i byen. Moos, Jens Peter Mark, Andes Øland, Laurids Piersen og Søren Simonsen. De er alle nedlagt og de fleste fjernet. Der var to snedkerier, to smedeværksteder, en karetmager, en skomager, en træskomager, en slagter, en bager, to cykelværksteder, to murerestre, en malerforretning, en skrædder, et Tatol, en købmand, en brugsforening, tre vognmænd, en foderstof-

forretning, et mejeri, en frisørsalon, et gartneri og en radiomand, Peter Rønn. Desuden var der et fattighus. Senere kom en elektriker, en dyrlæge og en doktor. Af alt det er ikke meget tilbage i dag, selv om byen er vokset kolossalt. Der ud over var kun få huse, en kone havde

fransk vask og strygning, og en var rullekone. Der var også to ishuse. Senere blev der bygget kommunekontor samt ansat en kæmner. Før den tid var det hjemme hos sognerådsmedlemmerne, at møderne blev afholdt. Der var et fint anlæg, Svanedammen, der var et yndet sted for os børn i middagspausen. Der var også Katbakken, et skovanlæg over sportspladsen og Sandgraven op ad bakken til Guldbæk. Det var en granskov med en stor plads inden i. Der blev blandt andet afholdt grundlovsmøder, og tivoli var der også gerne. Den eksisterer desværre ikke mere. Igennem byen løb der en bæk lige fra sportspladsen til præstens havedam, som dengang var en del større, med robåd og en bro ud til et lysthus i vandet.



Telefoncentralen i Øster Hornum cirka 1940

Det var i 1947, vi fik telefon. En partstelefon. Det vil sige, at der var fire om samme nummer, men med bogstav efter. Det var sikkert billigere. Vi havde nr. 54u. Det var meget vanskeligt, når mor skulle ringe til sin familie på Fyn. Først skulle hun forlange Rigestelefonen, som man måske kom igennem til efter en time. Derefter så forlange nummeret. Så efter måske endnu en time fik man en dårlig forbindelse og skulle råbe højt for at høre hinanden.

Også i 1947 fik vi lavet fuldautomatisk vandværk. Far havde gravet ud og fået muret et underjordisk rum til maskineriet. Så kom onkel Rasmus fra Fyn og lavede vandværket. Det blev en stor lettelse. Nu fik vi en vandhane i køkkenet og andre steder, også i hegnet på den anden side af vejen. Vindmotoren havde nu ikke mere at gøre og blev væltet og skilt ad. Der blev også bygget ny hestestald i hjørnet af laden. Den gamle var i enden af stuehuset og det blev forberedelsen til en nybygning af et halvt stuehus. Det gjorde vi så i 1948. En stor stue og to værelser ovenpå, et nyt bryggers samt en stor gang. Etageadskillelsen blev støbt af slaggebeton for at gøre den lettere. Deri brugte man det meste af vindmotorens jern.



Det gamle stuehus brydes ned

I foråret 1953 brød vi det gamle stuehus ned og gravede ud til en stor kælder. Det nye kom så op at stå i løbet af sommeren. Det var murermester Anders Jørgensen og tømrermester Robert Rasmussen, der lavede arbejdet. Det gamle stuehus var jo bygget af tilhuggede kampesten. Dem fik bagermester Andersen, og af dem lavede han en fin trappe af på sportspladsen. Der var stor glæde, da vi holdt vores første juleaften i de nye stuer. Hjørnestuen var uden møbler, så der var et stort juletræ det år. En stjerne-



Staunholt med det nye stuehus

kaster faldt desværre på gulvet og brændte et mærke i det nye gulv til stor ærgrelse.

1. maj 1954 kom jeg i snedkerlære hos Robert Rasmussen i Øster Hornum. Det var en rigtig god læreplads. Jeg var mest på værkstedet hos Georg Svenningsen. Dengang lavede vi selv døre og vinduer samt køkkener med låger, som vi limede sammen af krydsfiner på rammer.

Læretiden var fire år med kost og logi, men ingen penge. Det var normalt, men jeg følte mig dog udnyttet hen ad vejen. Det var jo fire år, og jeg var da en god hjælp de sidste år.

Der var også to tømrerlærlinge, som altid var ude på byggepladserne. Om vinteren skulle vi cykle til Teknisk Skole i Støvring fem aftener om ugen, fra klokken seks til otte, tror jeg, det var. Otte kilometer hver vej, værs'go', så tiden var da besat. Arbejdstiden var 48 $\frac{3}{4}$ timer om ugen, fri lørdag middag, men ikke for os lærlinge. Vi skulle gøre rent på værkstederne, inden vi kunne holde fri. Om sommeren boede jeg nu hjemme om natten, for der var jo altid brug for en hånd mere. Jeg hjalp altid med at male, tapetsere, kalke og reparere.

Vi fik et stort arbejde på snedkeriet med at bygge ny centralskole, som det hed dengang, i Øster Hornum. Jeg lakerede og polerede i en uendelighed med celluloselak. Det var så jeg dinglede, når jeg kom ud fra rummet. Det grinede man bare af. Ingen sagde, at det var skadeligt med fortynderdampe. Alt lakeret skulle trækkes af med en ziehklinge og poleres med ståluld. Der var mængder af skabslåger, der skulle lakeres på begge sider to gange plus kanter med fals. Alt med pensel. Robert Rasmussen var hård ved lærlingene. De sprang som kakerlakker. De skulle række ham værktøjet, før han spurgte. Heldigvis var jeg næsten kun på værkstedet med Georg. Vi åndede lettet op, når tømrerne skred. Der var et leben og råberi fra klokken syv til de var af gårde.